

VESTUL ROMÂNIEI

Ziar românesc independent din Oradea-Mare.

REDACȚIA și ADMINISTRAȚIA :
Strada Francisc Deák No. 2.
Telefon 10-02.
Manuscrisele nu se înapotează.

Director-Fondator : ȘTEFAN MĂRCUȘ

ABONAMENTE:

Apare de trei ori pe săptămână.
Pe o lună 25 Lei
Pe un an 260 Lei
In America 3 dolari

Urări de anul nou.

Cât de superioare sunt popoarele cari și-au făcut o datorie sfântă din a ura fericirea alorlalți! E drept că un cuvânt nu te costă nimica și nici nu poate fi vorba de sacrificiu. Cu toate acestea dacă am căuta dedesuptul psihic al urărilor de fericire, am vedea că ele nu es cu adevărat sincere și călduroase decât din inimile alese.

Urările fac parte din genul vorbelor de politeță și cu toate acestea pentru Români ele au fost totdeauna ceva mai mult decât o hipocrizie necesară cum este politețea „bună ziua”, „bine v'am găsit”, „bine ați venit”, „la mulți ani” etc. rostite de țărânul român, nu au fost numai rezultatul funcționării buzelor, ci și ceva din bunătatea creștinească a sufletului său. Urările adevărate nu pot înflori decât pe suflete alese și calde. Ele mai totdeauna au un substrat religios, ceva din suflul de înfrățire ce adia între primii creștini, cari erau cu adevărat frați și cari nu puteau fi feriți decât prin fericirea altora. Aceasta este adevărata fericire creștină: să vezi în jurul tău fericire. În lumina acestei viziuni creștine vom înțelege dar mai bine de ce urările de fericire rostite de buzele țărânului român îl făceau fericit. Dar vom înțelege și ceva mai mult: că cu cât caldă atmosferă a creștinismului iubirii se va răci, cu atât urările de fericire vor fi niște formule hipocrite, niște semne convenționale de cea mai seacă speță.

Ce ar putea dar să vă ureze și vouă, iubii cititori, gazeta noastră, ceva care să vă multunească sufletele, dacă aceste urări nu ar isvoră dintr'o redacție tânără și copabilă de sentimente alese?

Nu ca o datorie de servitori ai cetitorilor noștri, cari ambli după bacșiș pe anul nou, ci ca creștini și români ce ne simțim feriți de fericirea țării acestea, vă dorim și noi zile fericite, iubii cititori! Vă dorim tărie de suflet ca să puteți eși din mrejele materialismului care a prins atâta lume. Să aveți parte de urmași plini de idealism și de iubire creștinească pentru a mai vedea iardși caldă poezie îmbălsămand platurile acestui neam!

Vă dorim să puteți vedea în anul 1924 pe toți țărânii cu pământul lor; cu gospodăria și focul lor în vatră; cu lumina și credință în sat și în case; cu jocuri și petreceri românești așa cum au mai fost; cu rumeneala obraților, cu podoaba fetelor, cu viața românului așa cum a fost ea! Vă dorim celor de la oraș să vedeți în anul 1924 mai multă dreptate din partea celor ce conduc treburile țării și ale orașelor; mai multă bunăvoință și iubire din partea lor; să nu mai vedeți prostia cocoșată necinstea stăpână, inconștiența și lingușirea purtând de nas pe cei ce trebuie să se poarte singuri. Vă dorim o viață culturală și românească mai intensă, o unire sufletească mai sinceră; să nu mai vedeți nici pe cei de aici nici pe cei de acolo! Să vă uniți în calitățile voaste, iar nu în păcate, căci numai astfel vom ajunge la zile fericite.

Opinii din presă despre ziarul nostru

Nu ne-am putut de loc înșela, când, hotărând să scoatem zilnic acest ziar, cu orice sacrificii, ne-am exprimat mai dinainte încrederea în primirea ce se va face jertfei noastre. Alături de multe alte îmbărbătări ce ni-au venit din toate părțile marelui public, înregistrăm acum, cu toată satisfacția, un articol al ziarului „Infrățirea” din Cluj, din numărul din 11 crt., scris în legătură cu acest fapt în care confratele clujan vede o semnificație cu adevărat edificatoare.

„Ni-se vestește un nou cotidian românesc — scrie ziarul „Infrățirea” — și, lucru important, a unui ziar fără legături cu nici o considerație ci numai interesele românismului dela granița ungară”.

„Dar, știrea dela Oradea-Mare mai aduce ceva cu deosebire surprinzător și semnificativ. Apariția zilnică a „Vestului României” nu este numai inițiativa unui editor, ci a fost hotărâtă într'o adunare a intelectualilor orădani, cari au făgăduit să contribuie la partea materială a întreprinderii.

Stăruind asupra acestora, am înțeles să o facem pentru a evidenția așa cum trebuie contribuția publicu-

lui la existența presei românești ardelene. Am ajuns iarăși zile, și încă fiind în România intragită, când ziarul românesc din Ardeal nu mai este o întreprindere comercială, nu, noi îi zicem mai curând individuală, ci un patriotism public. Încercările individuale au eșuat azi surprinzător de repede, și după ce se părușe într'un tim că ziarele dispar pentru că Ardealul n'ar avea nevoie de ele, astăzi lipsa lor a devenit atât de simțită, încât vedem inițiative ca acea dela Oradea-Mare.

„Credem cu convingere, că sunt de cel mai bun augur aceste îndemnuri, și avem nădejdea că exemplul va găsi multe orage cari să-l urmeze. Și mai credem, că cele două inițiative, dela Arad și Oradea-Mare (este vorba de „Solidaritatea” din Arad) vor da statului român convingerea, că este timpul să pună și el umărul.

Azi ziarul românesc nu-l mai cerem noi, presa; ziarul românesc a ajuns cerut la întruniri publice convocate special pentru aceasta, și credem, că nici statul nu mai are de așteptat și alte semn cari să-l convingă de necesitatea unei presei românești în Ardeal”.

Salonta-Mare

Articolul din No. 64 al acestui prețios ziar cu titlul „Salonta-Mare” m'a determinat, ca să-l întregesc cu observările mele.

Are drept d. Teorean; o cultură națională românească în acest focar unguresc este anemică. Dar nu numai în localitatea Salonta-Mare ci și în ținutul acestei localități — locuitorii nu exclusiv de români, deoarece sunt în vecinătatea Salontei-Mari patru comune puternice ungurești — suferă de boala anemiei.

Nu are drept însă când zice că intelectualii — mulți la număr — din jurul Salontei-Mari, trebuie să cumpere cărți ungurești pentru ca să-și caute oareșcare distracție; deoarece intelectualii nu sunt mulți și nu sunt nevoiți a cumpăra pe Aranyi, Petöfi și Jókay, având în vedere că spre distracție își pot găsi totuși ceva lecturi românești și la librării, dar necondiționat la tutungeria, Hoffmann

Eu nu am văzut pe nici unul dintre intelectualii noștri să cumpere lecturi ungurești; poate D. Teorean o fi văzut, însă vă asigur Dle Teorean, că acești intelectuali, după cum eu îi cunosc — sunt economi în așa de mare grad, că nici cărți românești nu ar cumpăra. Cauza principală este sărăcia ce dăinuiește în acest colț al României-Mari. A doua cauză sunt impozitele mari, cari ne îngreunează viața. Ca se servesc cu un exemplu, eu sunt impus ca impozit cu 52,000 lei pe când colegii mei maghiari, cari au un birou advocațial bazat pe o praxă de 15—20 ani și fac circulație cu 50% mai mare ca mine sunt impuși cu 25,000 Lei având venitul nett de trei ori mai mari.

Noi pentru că suntem români trebuie să suportăm în grad mai mare sarcinile și obligațiunile față de stat. Datorința statului ar fi, ca intelectualii români din Salonta-Mare și împrejurimea acestui oraș să fie mai bine provăzuți materialicește ca să se poată jertfi culturai; neapărat ar trebui să primească, funcționarii granicieri, în afară de salariu și un fel de spese de reprezentare. Statul are datorință de a crea aici instituțiuni culturale pentru că noi, o mână la oameni, înzadar ne-am forța că nu ne-am ajunge scopul. Când am cerut un internat liceal și o bibliotecă sau o capelă o confesiune dominante, am fost respinși fără milă.

Statul ar trebui să angajeze din când în când trupe teatrale românești ambulante, cari să joace cu prețuri redus de intrare, să trimită câte un conferențiar bun și mai ales să plaseze pe aici funcționari cu simțul și suflet național românesc și nu materialisti provăzându-i după cum am amintit cu bună stare materială. Dacă ar îndeplini statul aceste îndatoriri este sigur că după cinci ani nu numai că sa-r găsi cărți românești în vitrine dar vom auzi și graiu românesc pe străzile Salontei-Mari

Fără întârziere ar trebui să se înceapă la edificarea operei de colonizare, statului stându-i la dispoziție încă vre-o 20,000 jugăre pământ cultivabil, pentru ca să nu se speculeze cu pământurile destinate avangardelor apusene, deoarece cu durere constatăm că cel puțin 10,000 jugăre s'au speculat până acum.

Dr. M. C.

Ratificarea tratatului româno-sârb

București. — Ziarul „Adevărul” anunță că, guvernul a comunicat ministrului de externe sârb Nincici ratificarea de către parlament a procesului verbal despre tratatul rectificării de frontieră din Banat. Skupcina sârbă numai după terminarea conferinței va ratifica tratatul. Predarea Jombolei și a celorlalte comune se va face până la 15 Martie. După cum anunță susnumitul ziar, sârbii au terminat demontarea mașinelor dela fabricile din Jombolea, pe cari le-au transportat la Esek.

Eliberarea studenților fasciști

București. — Judecătorul de instrucție a terminat interogatoriul în afacerea complotului fascist. Studenții Bondoc, Vornicescu și Dragu au fost puși în libertate.

Curiozități.

Viața socială a Bihorului mai bine s'ar putea ilustra dacă în mijlocul unui mare salon s'ar pune o oglindă și înaintea acesteia s'ar posta întreaga societate și prin un reflector s'ar arăta bucuria ce simțesc aflându-se împreună.

Un frunțas.

ANCHETA ZIARULUI „VESTUL ROMANIEI“

Continuăm și azi publicarea răspunsurilor primite la ancheta noastră deschisă la Crăciun.

Intrebările au fost următoarele:

1. Cum vedeți situația culturală, economică și socială a județului Bihor.

2. Care sunt mijloacele prin care s'ar putea uni toate forțele intelectuale, fără colorit de partid, aflătoare în acest județ, pentru ridicarea culturală, economică și socială a românilor.

3. Ce rol credeți că poate avea în această chestiune, elementul tânărilor și ziarul „Vestul României“.

Acum înregistrăm numai prețioasele păreri ale celor cari ne-au răspuns. Într'un număr viitor vom trage concluziile.

Iată ce răspund d-nii:

Dr. Nicolae Popovici prefectul jud. Bihor

1. Ca să putem răspunde la întrebările puse trebuie să recapitulăm amintirile așezând față în față icoana trecutului cu legea instrucției de pe atunci și cea a prezentului; întâia având tendința de a veșteji și a aduce la agonie școala românească și când orice organizație de cultură națională era muribundă. În frumosul dar însărăcitul Bihor cum ne arată critica obiectivă și liber de orice pasiune, avem astăzi: aproape în fiecare comună școală și învățător Slova românească pătrunde luminător toate păturile populației chiar și în cele mai sărace comane. Bravi noștri dascăli își fac datoria față de neam, iar cine contestă progresul nu vede bine.

În domeniul economic financiar se văd numai frământările începutului, lupta cu sărăcia și lipsa de capital. Naționalizarea industriilor, comerțului și a tuturor întreprinderilor fără încurajarea centrului față de puterea capitaliștilor străini nu va da rezultate îmbucurătoare lungă vreme. Naționalizarea întreprinderilor și instituțiilor cu capitaluri străine cum se face astăzi fără acționari români numai cu jețoane și tantieme a membrilor români fără acțiuni din consiliu este sub demnitate națională.

Viața socială a Bihorului. „Nici optimismul bolnav nu te poate seduce să vorbești de ce nu există.“

2. Cum s'ar putea uni toate forțele spre binele acestui județ? Foarte ușor! Să ne lăsăm ura, pisma, intrigile și invidia, să ne învingem patimile numai pe un moment ca să putem uni toate calitățile bune. Aceste laolaltă sunt sigur, vor fi în majoritate și ar învinge pe cele rele care duc la desinabare.

3. Rolul tinerimii! „Ce ești lasă să spună alții nu o constată tu“. Plini de iluzii și speranțe să nu cuboarea arena practicizmului vieții, prea de timpuriu fără pregătirile imperative în lupta pentru învingerea dreptății sociale, pentru că altfel ar fi sljiți la tot pasul să bată în retragere față de bătrâni.

Alexandru Mandrea președinte de Senat la Curtea de Apel

Sunt unele întrebări, ale căror răspunsuri, nu se pot cristaliza, în formule lapidare — fără a jigni sinceritatea sau adevărul.

De pildă asupra situației economice a Bihorului.

Sunt necesare, în credința mea, anumite elemente comparative cu motivele lor: istorice, politice, etc. O privire adâncită a complexului de împrejurări, care au contribuit și contribuie, la încheierea stării actuale, etc.

Deopotrivă și pentru caracterizarea situației sociale a județului Bihor.

Sunt nenumărate, unghiurile de privire, sub care poate fi considerată întrebarea pentru a prilegi — un răspuns.

E o întrebare problemă, — cu discuțiuni serioase — ale căror rodnicii, le întrevăd.

Ce ar fi să încondeiez o impresie fugară, o viață socială, în interesul intim, prietenesc — nu există. Trăim în cercuri răzlete, separați frați între frați...

Și această impresie să fie răspuns la întrebare.

Firește, impresia notată, deslășită de alte momente. — e o eroare psihologică.

Dar e generatoare, de discuție largă. E una din fețele multiple ale întrebării. Ori, nu îngăduie, cadrul răspunsului.

Asupra situației culturale însă, se poate concretiza o convingere.

Sunt jaloane înfipte. O sumă de porniri sufletești dornice de muncă sinceră. Sunt totuși, prea multe societăți și cercuri cu prea multe ambiții și aspirații ne-

potrivite — care, totuși, avântul idealist. În județul Bihor, implicit Oradea-Mare, e neaparată, o mișcare culturală-unitară, metodică „bine chibzuită și bine executată“.

Activitatea ei, să concentreze toate energiile intelectuale și sufletești capabile de a se desbrăca de orice tendințe materialiste ascunse.

Profesorimea noastră, din oraș și județ, cu străduința ei neobosită, cu munca sa nepilduită, ce însușește caracterul unui simbol de luminată conștiință națională trebuie alimentată de forțele vie ale intelectualității, din afara de sfera ei, pentru a-înfăptui idealul ce o încălzește: înrădăcinarea limbii românești și răspândirea culturii românești.

În regiunea Bihorului — și de altminteri în întreaga Transilvanie — o singură societate culturală ară chemare — Astra.

Cu un trecut istoric legat de întreaga evoluție a românismului; cu însăși viața culturală și sufletească a acestui popor, Astra, a cucerit încrederea lui și o stăpânește cu fecundă statornicie.

Poporul crede în Astra. Și acesta e punctul cardinal care trebuie să orienteze activitatea culturală.

Orice altă activitate lătrunatică — este o muncă isosită.

Doresc ca „Vestul României“ să fie căminul care să adăpostească sufletele închinare limbii și culturii românești.

Aurel V. Catana Prefectul poliției Oradea-Mare.

Ab. imo pectore.

Răspund cu plăcere la ancheta întreprinsă de ziarul „Vestul României“ cu speranța că toate aceste răspunsuri vor avea în viitor și rezultat practic, de ca mai trezi pe mulți dintre noi din amorțelala în care tănjam.

1. Situația culturală și socială, de cea economică nu mă ocup că-cu n'o cunosc, după modesta, mea părere este aproape inexistentă în orașul Oradea-Mare; nu știu ce va fi în județ.

Motivele. Situațiile culturale și sociale, nefiind bănci, sau instituții bancare, cari să ofere tantieme sau diferite dividende, cu greu poți găsi aderenți, și aceasta aici mai mult ca ori unde.

Lupta continuă după situații, interesele egoiste ale fiecăruia dintre noi, satisfacerea vanităților prin abandonarea profesiunilor pentru care ai muncit și ai fost creat, părăsirea învățământului unde erai un factor util pentru a ocupa o altă funcțiune unde ai devenit un factor inutil, toate acestea la un loc au contribuit la dezinteresarea completă a multora dintre noi, de a se mai ocupa și cu aceste două născociri intelectuale numite de unii cultură și viață socială.

Cultură? Sunt eu individul, — și dacă-mi merge bine puțin mă interesează restul.

Viața socială? Tot eu, și dacă am ce mânca și bea puțin mă interesează semenii mei.

Doar nu mă voi face eu hamalul altora?... Eul meu să fie satisfăcut... „et après mois le deluge.“

Muncii voi dascălilor și voi cățiva idealști... Muncii înainte, muncii din greu, străduți-vă, țineți conferințe propovăduite adevărul cât veți voi. Puneți-vă tot sufletul vostru idealist. De prisos — Noi nu vă înțelegem și mai ales n'avem vreme să vă ascultăm.

2. Cari sunt mijloacele?... Greu, foarte greu de răspuns. — Teorie putem face, Vă trebuie fraze frumoase sau discursuri? Vă dăm cât vreți. Ceea ce nu vă putem da este numai interesul și aprecierea noastră pentru aceste două națiuni Cultura și viața socială.

Căci aceste sărmâne două cuvinte nu cer focuri de paie, — ci cer o muncă înceată, liniștită, conștientă de zi și de noapte.

Cere munca dascălului care o face cu copiii când îl învață să citească și să scrie.

Nu oratori distinși, nu savanți sau oameni culți ne trebuie. Nu conferințe ținute pentru a te auzi pe tine însuși cum vorbești în cercuri de admirație mutuală, — ci oameni mai modesti, mai puțin știutori însă mai conștienți, cari să coboare colo în mijlocul poporului pe la marginele orașului, într'o modestă școală primară sau prin fundul vre'unui sat și acolo, pe tălcul poporului, să le spună și ei din ceia ce știu.

Această inițiativă s'a luat, au luat-o căți-va oameni modești ajutați și de studenții din localitate și fără trâmbe și surle lucrează în fiecare Duminică la deșteptarea semenilor noștri prin conferințe populare pe la școlile primare din localitate. Coborâți-vă și voi pe acolo că nu va fi rău.

Intre noi ăstlalalți a tot știutorii? Iucrul e mai ușor numai cu singura condiție să părăsim desinteresarea, dupăcum cred că am lăsat și noțiunile de Regățean și Ardelean.

Să facem o societate fără nici o acțiune

cu dividende, o societate a oamenilor de omenie și mai ales cinstiți, să gonim se-căturile dintre noi. Adunați toți la o Casină Românească, în loc de cafeana, să stăm de vorbă asupra nevoilor noastre.

3. Rolul elementului Tânăr fără exemplul și îndrumarea noastră sănătoasă nu va putea face nimic.

Ei pot tot și pe ei trebuie să ne b-zuim, căci ei sunt speranța zilei de mâine, dar să lucrăm așa ca în viitor generația nouă să ne binecuvânteze iar nu să ne blesteme. Ziarul „Vestul României“ este o necesitate absolută însă trebuie modificat complet.

Trebuie scris mai întâi în adevărata limbă Românească, — apoi îi trebuie mai multă independență, să nu rezume atunci când vede lucruri rele, să nu le critice pentru că ar cădea în ditgraterea nu știu cărei autorități sau Mării din Oraș.

Nu mai prin Independența ziarul „Vestul României“ va putea progresa iar noi suntem datori ca prin orice mijloc să-l susținem.

Petru Vuruclas advocat stagiar, fost deputat.

Spre a îmbrățișa într'un mănunchiu chestiuni atât de vaste și vari, înțeleg ca — prin succintul răspuns ocazional unui număr de ziar — să copriind absolut toate elementele constitutive a ceea ce se numește „Județul Bihor“ fără deosebire de rasă, clasă, naționalitate originară, confesiune, etc. de oarece toți sunt astăzi Români și totul trebuie să fie românesc; de altă parte nu s'ar putea califica o stare generală de lucruri, fără ca o bună majoritate a componentelor întregului să nu corespundă acelei calificări.

Cum am putea de ex. spune că starea industrială a Bihorului este bună, atunci când cea mai mare parte din instituțiile industriale, izolat luate, ar stagna din lipsă de materii prime, sau de numerari, brațe, etc.

Astfel privind lucrurile, într'un răspunsul meu.

I. La punctul 1: a) viața culturală a județ. Bihor — inclusiv Oradea-Mare — dat fiind marile modificări teritoriale și sociale produse de curând, suferă o enormă prefacere evoluând dinspre Vest către Sud-Est; din centru prin excelență ungurească apunându cultura ungurească ra-diind dinspre Budapesta, devine o extremitate a luminei românești al cărei far stă mândru în București. Anul din urmă a dat o forță remarcabilă acestei noi orientări prin imulțirea școlilor și — mai ales — al dascălilor români, pivoți neclintii de culturalizare.

În asemenea condiții — prefaceri, schimbare de direcție, evoluțiune — este aproape cu neputință a fixa un cadru determinat asupra stării culturale a județ. Bihor; ceea ce putem exprima este o precizie plină de nădejde că, în foarte scurt timp — mult mai curând decât se poate presupune — Oradea-Mare și deci Bihorul va fi centru cultural românesc tot atât de puternic cum era ca unguresc.

b) Pe terenul economic, dat fiind — din nefericire — măsurile prapite ce continuu se iau dela centru ceea ce fatal comportă ordine, contraordine, și deci, dezordine, ne face să privim ziua de mâine cu mai puțină încredere.

Chestiunea de altfel, în mare, nu poate fi defalcată de starea economică generală a Statului.

Aceasta, la rândul său, suferind urmările produse prin:

1. Ruina și jaful, din 1916—1918, a 3—4 din vechiul regat.

2. Evaporarea, în Rusia, a tezaurului țării,

3. Enorme cheltuieli făcute pentru susținerea războiului,

4. Mizéria morală și materială a indivizilor, lăsată de război.

5. Greșala de a nu fi acceptat, la 1919, colaborarea capitalului străin, oscilează aproape în necunoscut.

Situațiunea locală, dincolo de această stare generală, mai suferă prin același cauze arătate mai sus — nouile stări politice — astfel: de unde mai înainte Oradea-Mare era însăși un centru indu-

striato-comercial fiind un punct geografic central și legat cu C. F. în toate direcțiile, azi a rămas numai la 8—10 Km. de frontieră, iar județul Bihor. — cercul său de alimentare și consumațiune — fiind tăiat rămânând mai mult cu deal și munte, evident că economicște zguduirea este încă mai pronunțată și comportă durată lungă precum și „sistem unit cu continuitate“ pentru ca dându-se o nouă orientare situației economice a județ. Bihor, să parvenim la o stare prosperă.

c) Viața socială, din nefericire, încă nici nu există. Mai trist însă este că nici măcar între elementele de același naționalitate — între Români chiar, nu a găsim. Cauze... ? Ne-ar trebui volume spre a ne arăta părerile.

II. La punctul 2. Mijloace de reunire pentru ridicare... ? Este prea ambiu a le determina. Români sunt toți fie că s'au născut Români, Unguri, Evrei, etc.

Incontestabil că fără unirea tuturor — a celor ce trăesc în Bihor, nu se poate concepe o ridicare de nici un fel a Românilor. În această direcție trebuie desfășurate, indeletnicirile celor ce vād și înțeleg

Unirea de forțe trebuie să înceapă la intelectuali, oricare le-ar fi naționalitatea de origină.

Iar, spre a putea porni, socot că este bine să se ia ca bază local-patritismul; este singura idei ce în împrejurările de acum, ar putea învinge neîncrederea de ordin politic și social, care ar dispărea încetul cu încetul; dela intelectuali, acțiunea ar trece ușor la pseudo-cult, iar dela aceștia s'ar întinde cu repeziciune la marile mase.

Paralel cu această manifestare de ordin privat, este necesar ca autoritatea să nu stingherească pe naționalități și confesiuni în culturile lor proprii.

Acest sistem, fără indoiială, este un mijloc grabnic de atingerea scopului — unificare și ridicare culturală, economică, socială, — ceea ce este fortificarea națiunii, lătrirea patriei.

Din punctul de vedere practic, intelectuali ce se unesc spre asemenea scop, trebuie să se desbrace de orice preocupări personale: a se ridica, a-și crea platforme, îmbogățire, răzburare, caști de sentimente josnice: ura, invidia, etc. etc.

Cel mai sigur mijloc socot a fi: ca, conducătorii diferitelor culte din fiecare localitate, începând cu P. S. Ierarhi, capii diverselor ramuri de activitate publică și socială, cu deosebire dascălii în corpore, să-și întindă deschii mâinile, să se lătr-nească cât de des schimbându-și vederi, apropiindu-se și considerându-se mai mult. Fără indoiială că turmele li vor urma.

Să încetăm cu teoriile și vorbele nepustii, ci — din toate părțile, — să ne căutăm și să ne strângem. Unire atunci va fi, iar odată cu unirea, vom merge către ideal ridicarea culturalo — economico-socială a noastră a utovor, cel ce suntem cetățeni ai patriei române aci în Bihor.

III. La punctul 3. Rolul tineretului, al „Vestului României“! Ce poate fi mai cald, mai cu ideal, mai avântat, mai nevinovat, decât sufletul tineretei... ?

Tinerii, urmând felul de a se des-voita viața socială, sprjiuită pe solidaritate, neblazați prin amărăciunea națională sau politică a trecutului, sunt vocați să poa- puternic — drept în sus — candelă apotească de unire frățescă a tuturor forțelor producătoare.

Sentimente de defecțiune socială: confesionalism, ură, pismuire trebuie să la rămână necunoscute; din contra să concentreze în bătrâni ce vletuesc totă recunoștință, tot cultul ce datorează generatorilor trecute prin cari ei există și dă-torită cărora sunt ceea ce sunt și au ceea ce au.

„Vestul României“ dele Domnul să tră-ască devenind „Glinic“ căci cu iadeppendă demnă ce conservă, cu sufletul ce-l animă, este îndicat să țină sus și țare-făclia celor ce arătam aici (sub II), Ziarul cotidian este pionul antemergător al culturii.

Timpurile cer însă, mai mult ca oricând, ca să nu cruce nimic și pe nimeni din acei ce se abat dela căile care duc către fericire și despre cari arătam mai sus cum înțelegem să fie croite.

IN INTERESUL PROPRIU COMANDAȚI-VA GHETE LA
MAGAZINUL DE ÎNCĂLȚĂMINTE

FRAȚII GONDA

Oradea-Mare, Bulev. Regele Ferdinand No. 5

Acți se găsesc în permanență pentru BĂRBAȚI, DAME și COPII tot felul de încălțăminte de STRADĂ și de SEARĂ precum și GHETE solide și ȘOȘONI și GALOȘI pentru ZĂPADĂ și NOROI și PANTOFI DE CASĂ ușori.

Deia această firmă se poate comanda și obține încălțăminte solidă și de prima calitate cu prețuri convenabile.

Nevoile Bihorului văzute de un deputat.

Situația culturală. Pentru a aprecia situația culturală, trebuie să examinăm factorii cei mai importanți care contribuie la formarea culturii și anume: Școala, biserică, presă, teatrul și bibliotecile populare.

Școala, care formează cultura intelectuală, o putem examina în Bihor și în tot lungul graniței din 2 puncte de vedere și anume din punctul de vedere al:

a) învățământului primar și în deosebi acel dela sate;

b) învățământului secundar și superior.

Învățământul primar, din cauza situației vitrege a timpurilor și din cauza situației geografice a județului nostru, care se găsea pe de o parte pe linia de desnaționalizare, iar pe de altă parte despărțit de restul marelui masă a românilor din Ardeal, prin masivul puternic al munților Bihorului, — lipsiți de comunicații — cum și din cauza intereselor streine, a fost complet neglijat. La desrobirea acestor ținuturi, afară de câteva școli românești confesionale, acest învățământ nu era dezvoltat decât în școlile satelor cu populație ungurească. Dela desrobire și până astăzi, s'a făcut mari progrese, prin înființarea de școli primare în aproape 2 treimi din satele românești ale Bihorului. Datorită spiritului de sacrificiu și patriotismului românesc depus de învățători, rezultatele obținute sunt foarte frumoase. Totuși trebuie lucrat cu energie, cum vom indica mai jos, ca pe de o parte să se înființeze cu orice sacrificiu se va cere, școli primare în fiecare sat; iar pe de altă parte să se lucreze pe toate căile ca actualele școli, care azi funcționează în majoritate în localități și improprii și nelcăpătoare, să fie reparate și mărite. Sunt școli în sate mari românești, în care nu încap nici o treime din numărul elevilor care sunt obligați a urma școala.

Paralel cu educația culturală din aceste școli a copiilor, trebuie să se facă cursuri serale de adulți în fiecare sat unde este școală, iar pe de altă parte să se stăruiască cu insistență, ca în regimentele din Oradea-Mare să se dea atât prin programele de instrucție ale soldaților, cât și prin ajutorul ofițerilor, o atenție deosebită învățământului de carte. Școala de carte în armată și școlile de adulți prin cursuri serale, au dat rezultate foarte frumoase în România veche.

În aceste școli să se învețe numai a citi, a scrie, a socți, iar ca parte atractivă să se predea și episoadele mari din istoria românilor.

Mijloacele prin care s'ar putea realiza acestea ar fi:

1. Să se formeze un comitet de inițiativă compus din intelectuali din Oradea-Mare în frunte cu I. P. S. Lor Episcopii Ciorogariu, Frențiu, Prefectul județului și alții; cari să organizeze comitete regionale pe plăși și comune, pentru strângere de fonduri pentru construcție de clădiri de școli în sate și mărirea localităților nelcăpătoare de astăzi.

2. Să se recurgă la colecte publice făcându-se apel la numeroasele întreprinderi economice care exploatează marile bogății ale jud. nostru.

3. Să se ceară lemne de construcție și lemnele pentru ars cărămida în mod gratuit dela Stat, din pădurile expropriate de curând. — Cărămida să fie făcută de populație în fiecare sat.

4. Să se impue în mod obligator și egal, prin prestație ca toate serviciile de cărușie, ajutor la lucru etc. să se facă de populația fiecărui sat.

Cu fondurile ce se vor aduna astfel, să se plătească materialele care trebuiesc cumpărate, ca var, țigla, geamuri, etc.

Trebuințele de construit localități de școli sau de renovat pe cele care trebuie, fiind extrem de mari, bugetul general ordinar al statului nu poate să le satisfacă în situația de azi a țării, când sunt nevoi așa de urgente de refaceri în toate direcțiile.

5. Să se emită de comitetul de conducere, carnete cu bilete de câte 5—10—20 lei, care să se distribuie la toate autoritățile statului, județului și comunelor din județul Bihor, și care la orice serviciu public ce face, mai ales la viza de pașapoarte, aprobări economice etc. să plaseze și câte un asemenea bilet. Aceste fonduri apoi să fie utilizate pentru creere și construcții de școli.

6. În fine statul să îngrijască ca pentru cursurile serale cu adulții, învățătorii respectivi să primească un spor de leafă de 50%.

Învățământul secundar a luat o mare dezvoltare și a dat frumoase rezultate. Totuși localitățile de azi sunt nelcăpătoare pentru elevii tineri care doresc a le urma.

Învățământul superior este puțin reprezentat aici numai prin academia de drept și academia teologică.

Mulți elevi fiind săraci, sunt înscriși, însă nu pot a frecventa regulat, căci n'au mijloace de trai.

Trebuie ca din fondurile străne așa cum am arătat mai sus, să se facă căminuri studentesti, pentru cel puțin 200 studenți; să se creeze o popotă cu preț foarte redus pentru cel puțin 400 studenți iar pentru școlile secundare (licee și școli normale) să se creeze căminuri interne.

Bibliotecile populare, astăzi la noi în Bihor nu există, decât mi se pare, una la primăria din Oradea-Mare, care are cărți numai ungurești. Trebuie cu orice sacrificiu făcute comitete locale, care prin serbări, prin subvenții comunale, prin donațiuni căutate fără preget, să creeze câte o bibliotecă românească în centrele Oradea-Mare, Salonta, Săcueni, Valea lui Mihai, Marghita, Tinca, Bellu, Aleșd, Tileagd, Beiuș și Vascău.

Comunele respective prin stăruința fără preget a domnului Prefect, să pună la dispoziție în mod gratuit, câte o cameră încăpătoare, încălzit luminat și un custode. Plata acestora să fie luat în bugetul comunel respective, iar utilizarea acestor biblioteci să fie gratuită. **Va urma.**

Anunț!

Prin prezenta rog pe toți creditorii firmei J. D. Bogdan, Beiuș, ca în termen de 8 zile să-și înainteze pretențiunile, ca la caz contrar subsemnatul ca urmaș a susnumitei firme, nu mai iau nice o răspundere cu stimă

J. D. Bogdan
succ. Ioan Iosif.

Licitație de lemne.

Președintele posesoriatului foștilor urbariașiști din comuna Luncașprie (județul Bihor) vinde în licitație publică la 14 Februarie 1924 ora 10 la casa comunală din Luncașprie materialul lemnos de pe teritoriul de cca 30 j. c. din pădurea foștilor urbariașiști, al cărui, volum s'a estimat la 3345 m³ lemne de foc amestecat. Prețul de strigare s'a stabilit la 133,800 Lei.

Garanția este de 14,000 Lei.

Pădurea în chestie sa atla la o depărtare de 6 (șase) klm. dela gara Dobrești.

Condițiile de licitare și de contract se pot vedea la Regiunea silvică Oradea-Mare și la pretura plasei Celca.

s. s. Ioan Tripp
președintele.

Suntem totdeauna gata...

*Din Budapesta urii nevolince și plină
De injosiri abjecte, de spectrii, de ruină,
Un glas de cucuvae, de moarte cobitoare,
Vrea codrul să-l înfrice, vrea valea s'o nștoare.
Să nu-și mai amintească, acel, ce ne robise
Că sunt chimere oarbe și năluciri de vise
Să mai înjugi vre-odată națiuna românească
Când cerul vrea să-i dea coroanămpărătească?!*

*Cu brațe oțelite muncim și zi și noapte
Tăcuți și plini de vraja atâtor scumpe șoapte,
Ce bradul dela munte și apele din vale
Ni-le strecoară'n suflet, acasă și pe cale,
Cu sânge au scris eroii murind aici un nume
Pe-acel, ce stoarce lacrimi, pe cel mai drag din lume:
„Trăiască România”!... așa le fuse scrisă
Și cerul ne-a mărit-o din Nistru pân'la Tisa.*

*De ce vă roade chinul și demonul mândriei
Că slava, care Cerul a dat-o României
E umilțina voastră, vecini, cu ochi de fiară,
Și spuneți că-i furată aceasta scumpă țară?
Veniți, veniți pe sate la hore și la trudă,
Haini a căror trupuri la muncă nu asudă,
Și codrii Vă-vor spune și văile și crinii
Că noi suntem de-acasă, iar voi sunteți streinii*

*Pe umerele noastre o viață milenară
De temniți și de bice, de schingiuire amară.
Și voi ați dus'o n bine; ați supt a noastră vlagă
De noi ce amintire, ce suflet vă mai leagă.
Când cerul sfarmă lanțul din gâtul nnei nații
Și patru țări desparte, ca să unească frații,
Cu rugin'ți pintenii zadarnic bateți roibii,
Vă răd copii'n stradă și la răspântii orbii.*

*Fără-de-legea voastră, noi, generoșii, eată,
N'o răzbunăm, ca hunii, din fiu plapând în tată,
Nu izgonim din țară pe cei-ce mint și fură,
Nici dăm la pușcărie pe cei-ce ne înjură
Dar, când vom vrea odată să fim la noi acasă
Stăpânul, care-și cere, cu cinste, loc la masă,
Și prietenii vor pune pe pânea noastră mâna,
I-om da din cas'afară și vor mușca țărâna.*

Protoiereu Alexandru Munteanu, senator.

SCRISORI DIN MARAMUREȘ.

Școala normală cu echipele sale culturale trimise în propagandă națională în 1 Decembrie, a făcut bune servicii la sate Tradiția vechilor „legați” din era ungurească e bine susținută.

De sărbători elevii vor organiza la sate sezători culturale. Liceul „Dragoș-Voda” încă de mult cultivă excursiunile cu program cultural, a căror suflet era d. E. Domide. Nicăiri nu-l atlat de mare propaganda dușmanilor ca în Maramureș, nici spiritul mai înstreinat. Și durere sunt puținii intelectuali, cari pricep pericolul și au inimă al combate. Preoțimea sub greutatea traiului par'ca sucombat — să desinteresează de teatre. Insuflețirea din 1919 scade în proporții îngrozitoare, se lățește în schimb corupția și scepticismul înspăimântător. Evreii și renegații aliați cu ungurii sunt cauza propagandei nefaste, care e liberă a urei. Apoi politicianismul cu conducătorii luați din „lada cea bătrână” ori dela pitărie, cei ce propagă românismul — sunt ținta atacurilor propagandiștilor îndrăzneți. Numai oamenii noi pot crea vremuri nouă.

Politicianismul veros descălecat a dat vânt ambițiilor localnicilor „condottieri” și au scurmat dintre ei multe elemente românești și cinstite, în cari vedeau piedeci în realizarea învârtelilor imunde. În acest timp — s'au evreizat oficiile administrative, încât „respectul repaosului duminical ar fi o șicană” cum zice un fruntaș,

iar respectul Sâmbetei un sacrilegiu. Mai ales în bransa percepțiilor avem mulți evrei, cari sunt necruțători și lipsiți de inimă. În plasa Sighet nu se află nici un secretar care să poată refera românește. În lipsa de — personal —, de 2 ani abia s'au inspectat birourile și 3 secretari au fost preluați în îngrijire de parchet.

Din certe și frecări iese și ceva bine. Autoritatea națională suferă nespuse de mult. În fine, zile de repaos avem. Chiar secția pașapoartelor sărbătorește Sâmbăta la prefectură, ca să nu amintim alte oficii. Dacă s'ar naște Mesia așteptat în Maramureș, am deveni Palestină.

Se zice, că, ar exista o societate „Grațul Românesc” pentru ajutorarea românilor de peste Tisa cu cărți și biblioteci. În Cehoslovacia românii nu au auzit de ea, și acolo încă-i liber importul culturii românești. Cărți populare, religioase, de rugăciuni, reviste, etc., ar fi bine venite, în cel mai rău caz un calendar, ca să vază, că ținem cont de ei. La Bicsad și Mănăstirea Molseului vin cu sutele la praznic, ar putea și cultura română să arunce câteva miezuri pentru a sporii bucuria sufletească a praznicelor. Când vor fi eliberați și acești frați? **Coresp.**

Leul a cotate la Paris pe ziua de 12 Ian., 10.20 iar la Zürich 292.

PROBLEMA SOCIALĂ A MUNCITORILOR

Cu ori ce preț în fine trebuie să ajungem — după cum am mai arătat, — la armonizarea claselor sociale; aceasta ar fi situația problemei în timpul și în împrejurările în care ne găsim acum.

Dar epoca noastră, în afară de părțile ei bune, în afară de lecțiile atât de tari ale experienței sociale ce ni le oferă, săvârșește totodată și o întreită eroare. Walter Rathenau — un Gustav Le Bon al Germaniei, — la enumeră:

a) Această epocă nu poate să deosebească cea ce este fals de ceace este veritabil;

b) Epoca noastră nu vrea să sacrifice nimic, căci toți urmăresc soluția cea mai bună, dar în primul rând ea trebuie să fie bună pentru interesul propriu; și

c) Lipsesc cunoștința de oameni respectul și încrederea întrânsii.

În astfel de împrejurări oricine așa dar poate vedea ce greutate va avea de trecut cel cari își vor propune o educație integrală pentru ridicarea nivelului cultural-moral al proletariatului muncitoresc.

Pentru a avea deci un veritabil succes pentru o educație integrală a personalității responsabile a individului, a cetățeanului muncitor sau meseriaș, se cere în acest caz și în mod imperios ca să îndeplinești următoarea condițiune:

Se adaptezi procedeele acestei educații fiecărui caracter luat în parte; — știința veche a educației n'a cunoscut astfel de principii. Azi sociologia va merge însă mână în mână cu știința educației iar psihologia în aplicațiile ei devine cea mai vastă știință. Individualismul lui J.-J. Rousseau s'a dovedit în fine a fi fost o concepție bună la timpul său, dar greșită, învechită astăzi. Toți oamenii, prin urmare, nu sunt la fel, nu se nasc la fel; ei vin cu conștiințe, aptitudini sau înclinații deosebite și pe acestea educația integrală cată să le prefacă.

Cunoștințe fără conștiință e azi un izvor de desechilibrul mental și de perversiune socială.

Dar cine vrea să-și propună o activitate în direcția luminării muncitorimii, înseamnă să renunțe mai întâi la anume prejudecăți și apoi să se convingă că demagogismul — această otravă a timpurilor moderne, — este absolut incompatibil cu frumoasa activitate ce vrea să o îmbrățișeze; — și în această activitate au totodată teren să-și dea mâna toate clasele sociale care cu adevărat năzuiesc la un viitor mai frumos, care doresc în mod sincer un Stat mai bun, o patrie mai democratică. Socialiștii recunosc și ei că, atât timp cât industria nu este dezvoltată, sau capitalismul nu s'a întărit și nu și-a îndeplinit rolul său social și nu formează baza principală a avuției naționale, atât timp massa proletară va fi inconștientă și incapabilă pentru conducerea unei societăți iar puterea politică în mâinile proletariatului ar însemna o aventură neroadă, o aventură plină de nenorociri. Dacă proletariatul cere deci o țară în care democrația cea mai largă să facă educația cetățenească a masselor, să nu se uite însă că pentru aceasta trebuie comandant, trebuie făclii; un comandant luminat va culege o supunere oarbă, un comandant ne-

priceput nu va putea însă culege decât ruina, revolta sufletelor...

Acelor cari, așa dar, vor înțelege că au în ceasul de azi datorii față și cu mișcările muncitorești, li vom zice că până ce nu se vor cobori în mijlocul muncitorilor urmărindu-le de aproape obiceiurile, trăitul, petrecerile, sufletul, relațiunile lor, nu vor putea nicidecum spune că fac adevărată operă constructivă; educațiunea — această funcție socială — are de scop în ultima accepție: *preparațiunea cea mai eficață a unui tot de viață cât mai complet.*

Un popor însă, nu este numai un searbăd mecanism social la fel cu orice mecanism neînsuflețit, este un adevărat organism viu și, pentru aceasta, reforme nu vom putea face fără să avem și un suflet înzestrat cu rezistență morală!

Dar tocmai aceasta pare să ne fi lipsit până acum într'o oarecare măsură. În această privință superioritatea poporului anglo-saxon asupra tuturor celorlalte e cunoscută.

La ce pune în gura unui tânăr, unui student englez, învățatul pedagog modern Förster:

„Dacă vă pasă de săraci, dacă vă interesați de lucrători și de luptele lor, pentru ce nu veniți să trăiți alături de dânșii, nu însă ca oameni cu lfoșe, cari se coboară să sălășuiască printre cei oropsiți, nu ca neprihăniți cari vor să ajute pe cei căzuți, nu ca reprezentanți ai subțirilor vieții, care vor să răspândască bunul gust, ci simplu de tot, ca vecini, prieteni și concetățeni.”

„Studentimea engleză și americană a dat ascultare acestei chemări”, — zice tot Förster; și mai departe:

„În aceste cercuri idealul unei educații depline cere să petreci câte-va luni într'un cămin de muncitori, sau să-ți fuchini acolo operel sociale măcar câteva seri pe săptămână.

Impresiile căpătate aici înăuresc asupra întregii lor gândiri, li dezbăra de abstracțiuni și pun toată munca lor științifică în strânsă legătură cu viața reală, fără să facă din ei niște slujitori ai interesului. Un om care nu cunoaște decât o clasă, cunoaște numai o lature a vieții.”

V. G. Toescu.

CATALOG.

Cu prețurile curente ale mai jos să fac eștin după măsură și după modele de modă de sezonului

**costumuri de bărbați raglone pardsiuri
maniale de iarnă**

Iuliu Gergely
croitorle bărbătească
Bulev. Regele Ferdinand No. 55

- 1 Sacco după măsură din stofe jumătate lână neagră, sură, ori în alte culori L. 1850—1950
- 2 Din material curat din lână în diferite culori sacco după măsură . . . L. 2200—2350
- 3 În culori de modă l-a material din lână sacco după măsură . . . L. 2780—2930
- 4 Din materiale de primul ordin din străinatate sacco după măsură . . . L. 3280—3500
- 5 Pardsiuri, raglone și maniale de iarnă dela 1750 Lei în sus
- 6 Din materialele cele mai fine și pe lângă prețuri cari se vor fixa la comandă să efectuează costume de ceremonie și alte specialități.

Agronomii și Reforma agrară

Astăzi când 80% din suprafața țării este în stăpânirea cultivei agricole a micilor plugari a țăranilor, moșiile mari nu mai există, multe ferme cu clădiri și instalațiuni speciale sistematice și înzestrate cu inventarul de exploatare cel mai perfecționat atât prin vite de soierii alese, cât și prin mașini de tot felul cari astăzi stau în părăsire neutilizate, capital mare investit care în majoritate nu produce nimica.

— Acest inventar trebuie ca, Casa Centrală prin agronomii săi să-l inventarieze și determine existența lui, starea de funcționare cu valoarea specifică bine stabilită după date pozitive ale administrațiilor foste de exploatare, tot asemenea și vitele de muncă de lapte etc. și să noteze orice progres tehnic agricol, selecție de vite sau industrial găsit pe la aceste ferme cari astăzi din cauza expropriierilor stau pustii.

În majoritate proprietățile mari sunt reduse la întinderi variabile între 200—1000 jugăre e conform cu cazul de aplicare al prevederilor legii agrare.

Proprietăți mijlocii de 25—50—75—100 jugăre ne lipsesc aproape cu totul.

Clasă chemată a înființa existența gospodăriilor agricole mijlocii între săteni mici cultivatori sunt agronomii, cari și ei după studii practice și cultura lor trebuie să li-se încredința conducerea pe seamă proprie improprietându-i pe acestea loturi de 25—50—100 jugăre pe moșiile foste ale absenteiștilor unde s'au rezervat în jurul fiecărei ferme câte 50 jug teren arabil sau alte proprietăți expropriate de mâna moartă, particulare, cari ferme sunt presărate peste toată suprafața țării.

Agronomii fii de săteni cultivatori de pământ, sunt cei mai aproape atât ca profesie cât și ca obârșie a fii îndrumătorii practici între săteni aplicând o agricultură rațională sistematică și de model rentabilă din toate punctele de vedere. A ara bine pământul și la timp, a cultiva cu plante acomodate reușitei sigure, a produce semințe alese, vite de soierii bune de muncă, lapte etc. etc. a industrializa produsele agricole anexe agriculturii, a utiliza inventar agricol, mașini speciale atât la semănat, treerat sau asortat, la prăsit mecanic cucuruzul, sfecele, etc. a demonstra la fața locului o cultură la timp bine aplicată și rentabilă a cultiva plante de nutreț, lucernă, trifoiu, mazăriche (bulan) a aplica rotația plântelor, îngrășămintele animale vegetale sau chimice, după împrejurări găsindu-le aplicarea mai potrivită după starea terenurilor în fertilitate, așa că în toate privințele să fie în mijlocul sătenilor de model, ca și ei să la exemplu dela țaranul agronom vecin, o cultură mai bună mai rentabilă este îngrijită mai bine pe o suprafață mică, că ține vite multe bine hrănite și de mare folos, să poată zilnic să la povețe să vadă timpul și modul la fața locului de aplicare al tuturor lucrărilor agricole primind imediat povețe practice, procurându-se la cerere semințe alese, vite de soiu bun, a-și împrumuta mașini de semănat etc. etc.

Agronomul fermier țaran fiind în mijlocul sătenilor, are tot interesul a-și întovărăși împreună capitalul, fie bani, produse agricole sau animale, sau lucruri de cultură tehnică aplicată astfel luând ființă cooperarea agricolă, forestieră, cooperative de a-și procura instrumente agricole,

obștii de exploatare agricolă, de credit, producție și consum, etc.

Desvoltând și aplicând întovărășirea cooperativă în comună sau comunele din jur societatea formată în scopurile determinate de necesități va dispune de capital moral și material de credit la Casa Centrală a improprietării etc. și astfel vor putea în scurt timp ajunge sătenii noștri să cumpere întregul inventar viu și mort dela marii cultivatori astăzi expropriati și deposeați care inventar astăzi păgubește producția națională a țării și vitele de muncă, lapte, trecând în scurt timp întregul capital astăzi inert în mâni sigure de îngrijire și spor de producțiune la săteni, toate acestea sunt bune vorbe și scrise însă rău aplicate și lată iubite lector pentru ce?

Legea agrară din țara Românească exclude pe agronom dela dreptul de a posedă pământ sau a-și pune în practică cunoștințele sale cumpărându-și o bucățică de pământ din cel supus expropriierilor adevă a-și putea pune în practică cunoștințele sale profesionale pe ogorul său, el care a săngerat în războiu prin rezistența sa în fruntea ofensivelor, el invalid, toți au drept la pământ, numai agronomul nu are drept. Dulgherul să facă dulgherie, ferariu ferărie etc. numai agronomul îi este orșit a face plugărie.

Se cer astăzi prin aplicarea Reformei agrare multe servicii agronomilor ei trebuie să alerge când pe jos când cu vre-o căruță dacă o găsește; drept, să fie trasură nu au și cu ce să fie cai fără o palmă de loc, trebuie să execute porunca, a și-o îndeplinească cu stricteță și onoare, deși e plătit numai cu 950 Lei pe lună leafă?

Povețe practice după stările de azi arătate mai sus nici vorbă, nu le poate aplica numai să dea povețe teoretice are dreptul. Cu astfel de povețe fără câmpuri demonstrative înființând cu agronomi, clasa mijlocie de proprietari, nu se mai intensifică agricultura și producția nu se mai mărește în țara Românească.

Astăzi sătenilor li s'au dat suprafețe întinse pentru cultură cu care ei le lucrează de capul lor fără experiență și fără vre-o inițiativă de lucru azi nu așa că-i soare prea tare, mâne că-i noros și o să ploaie, acestea locuri de cultură le pas în majoritate cu vitele fără nici o socoteală.

Ca să facem intensificarea producției agricole, trebuie ca statul să facă multe școli de agricultură inferioare mai ales și superioare, agronomii să fie improprietării la sați înființând mari ferme cu câmpuri demonstrative aproape de ochii țaranului să-l învețe în mod instructiv și practic cultura câmpului și a pânșunilor artificiale înființând lucernării etc.

În timpul iernii să facă școli agricole cu adulții din comună, ținând conferințe și în timpul verei să fi agronomul model de activitate demonstrativă agricolă, numai astfel și poate mări producția agricolă.

N. Făța
agronom șei.

„VESTUL ROMÂNIEI”
dorește abonaților,
cetitorilor și prietenilor
AN NOU FERICIT

Numai până la
15 Ianuarie 1924
se fac reduceri de

10%

asupra
mărfurilor
deja reduse

MISSIR
Magazin cu articole
de modă.

Reorganizarea Sedriilor

Secția epitropiilor. I & C.

În timpul din urmă s'a abordat de multe ori chestia Sedriilor orfanale de autoritățile superioare competente. Chiar pentru acea am aflat de bine, ca în câteva note fugare să mă ocup de instituția sedriilor orfanale, neavând pretenția de a face un studiu mai amănunțit.

Despre această instituție tratează art. XX. a legii din anul 1877 care este în vigoare și astăzi în Ardeal. Îndeosebi țăranul nostru român ține mult la sedria orfanală, o consideră de o instanță privilegiată, care are menirea să apere interesele minorilor contra tuturor jignirilor ori de unde s'ar ivi.

"Scaunul sărăcesc" cum îl numește țăranul român s'a înrădăcinat adânc în conștiința poporului nostru, chiar pentru acea această instituție ori cât de regionalistă ar apare, trebuie menținută și adaptată împrejurărilor noi.

În legea despre sedriile orfanale se evidențiază ca un fir roșu principiul umanitarismului, echității, al apărării celui mai slab față de cel mai tare: apărarea minorilor, orfanilor și a celor puși sub interdicție față de tendințele de arbitrar a indivizilor sau chiar și a autorităților. Am putea zice, că sedria orfanală este și un infruntător al ilegalităților care s'ar comite în dauna minorilor și a interzicților. Sedria orfanală este sentinela care veghează, ca interesele minorilor să nu sufere nici o jignire ci din contra le amenajează acele.

Sedria orfanale, chiar pentru a putea satisfacé chemările, sunt înzestrate cu atribuțiuni, foarte largi. Chiar și contra voinței tutorelui sau curatorului pot să decidă în toate chestiile spirituale și materiale ale minorilor. Legea a prevăzut în consecință și răspunderea sedriilor orfanale pentru toate actele ce eventual ar fi daunătoare intereselor persoanelor de sub jurisdicția sa.

Conform § 176 din susmenționata lege fiecare județ, oraș cu consiliu și eventual și comune mai mari în limitele aptitudinilor intelectuale și materiale, sunt înzestrate cu sedrii orfanale.

E evident deci că sedriile orfanale sunt concepute ca autorități administrative având ca instanța supremă Ministerul de Interne.

În timpul mai recent însă sedriile orfanale au fost trecute Ministerului de Justiție, devenind astfel organe de stat. Această dispoziție însă pare a fi numai transitorie, căci astăzi sedria orfanală are ca instanță II. comitetul administrativ al județului și numai ca instanța III. se îngerează Ministerul de Justiție.

E evident deci, că în prezent sedriile orfanale sunt în parte supuse forurilor judiciare, cea-ce este în detrimentul instituției.

Urmează deci, că chestia sedriilor orfanale să se aranjeze în cadrul unei legi organice și nu numai la întâmplare.

Se aștepta, ca această chestie să se soluționeze în cadrele reformei administrative. Acestei soluțiuni l-a precedat însă dispoziția ministerială prin care sedriile orfanale aparțin dela 1 Aprilie 1923 Ministerul de Justiție.

Funcționarul sedriilor orfanali au schimbat cu bucurie stăpânul, în speranța, că și ei vor fi salariați la fel cu magistrații și funcționarii, dela justiție. S'au ales însă cu o desamăglire, căci egalizarea relativ la salarii nu s'a efectuat nici până astăzi. O dără de speranță, este că în urma solicitudinii directoratului general al Justiției Cluj starea această materială precară a slujitorilor, vrednici și neobosiți ai sedriilor orfanale, totuși se va schimba.

Chestia organizării sedriilor orfanale este acuma, când este vorba

despre reforma justiției. Semn că Ministerul de Justiție intenționează să soluționeze această chestie în mod sistematic și să facă ca sedriile orfanale să formeze un corp organic al justiției.

Astfel sedria orfanală conform anteproiectului ministerului de Justiție va forma o secție a tribunalului, numindu-se **secția epitropiilor**. Această instituție în forma aceasta va fi introdusă și în vechiul regat, ceace la tot cazul este îmbucurător și prielnic și pentru promovarea unificării sufletesti.

Că sedriile orfanale ca organe administrative ori judiciare ar putea să corespundă mai bine menirii lor, este o chestie, care trece peste cadrele acestor note fugare, chestia esențială e, că această instituție ardelenescă se va menține și cu ocaziunea unificării legislației și a-ceasta numai îmbrucura ne poate!

Dr. Teodor Popa
advocat.

Notarii și românizarea

— Un caz grav —

În ziarul "Nagyvárád" din 11 crt., cu surprindere cetim un anunț prin care notariatul din Lupoaea caută un funcționar pentru serviciul său care "eventual să știe și românește".

Ne întrebăm în ce țară trăim? După cinci ani de administrație românească, când se fac multe sacrificii pentru a readuce pe cel răătăciți de vitregia timpurilor și pentru a da un colorit de românizare a administrației, însăși autoritățile vie și caută oficanți cari "eventual să știe și românește"?

Acest anunț, și astăzi, după atâți ani de eră românească, se publică numai în presa maghiară, numai și numai ca nu cumva să ajungă și la cunoștința vr'unui doritor român? De ce nu s'a trimis și gazetelor românești locale citite de români? Și de ce se caută un ofician care să știe eventual și românește? Adică cum? Și acum, autoritățile noastre, angajează elemente cari n'ar avea nici o importanță dacă cunosc sau ba limba Statului?

În asemenea condițiuni, are dreptate poporul să se întrebă, dacă trăim în România-Mare sau tot sub trecuta eră străină.

Noi aducem la cunoștința d-lui prefect acest caz și cerem să se ia măsuri severe. Nu e scăpare din vedere, nu. E un sistem care se practică, căci altfel am vedea cât de cât schimbându-se și la noi atmosfera. Cunoaștem pe d. Dr. N. Popovici, noul prefect, ca om întreg și hotărât în acțiunile d-sale și suntem siguri că va lua măsuri.

Instalarea noului prefect

Intorcându-se d. inspector administrativ V. Hodor, fost delegat ca prefect al județului nostru, astăzi va avea loc predarea prefeturilor noului titular, d-lui Dr. N. Popovici.

D. V. Hodor atâta timp cât a stat printre noi, girând prefecturile județului și orașului, a reușit să-și creeze o atmosferă de simpatie în opinia publică, atmosferă justificată de o muncă sobră și conștientă.

Acum îl urmează un băstinaș bihorean, cunoscut de toată lumea ca un om întreg și energic: D. Dr. Nicolae Popovici. Dela început noul prefect de Bihor este primit cu încredere unanimă, și faptul, că numirea d-sale coincide cu desființarea a două consilii delă primărie cari preocupau mult pe cetățenii acestui oraș, cari au dus o vie campanie contra titularilor lor: consilieratul cultural și consilieratul ocrotitorilor sociale, speranțele puse în d-sa nu par zadarnice.

Predarea se va face atât la prefectura de județ cât și la prefectura orașului cu obicinuitul ceremonial.

Cu această ocazie azi când își ia în primire sarcina, care, subliniem este foarte grea, dorim noului prefect, d-lui N. Popovici, spor la muncă pentru a putea purifica și îndrepta multe rele cari dăinuie în acest județ și pentru a pune în picioare așa cum trebuie o administrație românească.

Români!

Nimeni să nu lipsească din cafeaua „ROYAL” cu ocazia revellionului (Silvestru)! Cel mai bine vă puteți petrece la cafeleaua „ROYAL”! Un public select, orchestră bine condusă și compusă din cele mai de seamă individualități muzicale ale Ardealului. Serviciu prompt și curat. Toate calitățile unei cafele occidentale le găsiți în cafeaua „ROYAL”. Iubiți cetățeni, revellionul aici și numai aici să-l petreceți.

Convocare.

Domni acționari ai Bânței și Cassa de Economie Fuzionată S. A. Oradea-Mare, sunt convocați la Adunarea Generală extraordinară ce se va ține în ziua de Lună 21 Ianuarie 1924 la orele 12 a. m. la sediul social, Piața Regina Maria No. 4.

Domni acționari vor putea exercita drepturile lor numai în cazul dacă acțiunile vor fi depuse înainte de orele 12 a. m. în ziua precedentă la casieria institutului sau la Banca Comercială Italiană și Română din București.

Scopul adunării este alegerea unui membru în Consiliul de Administrație. Oradea-Mare, la 11 Ianuarie 1924.

Direcțiunea.

Serbarea învățătorilor din Tileagd

În seara zilei a II-a de Crăciun cercul învățătorilor din Tileagd a dat o frumoasă serbare. Părințele protopop Alexandru Munteanu a deschis serbarea cu frumoase cuvinte de mulțumire și îmbărbătare. Erau vorbele unui martir care a avut fericirea să vadă că martirajul său nu a fost în zadar. Glonțul unguresc ce i-a străbătut fereastra ca să-l caute în patul său și ale cărui urme au rămas neatînse, fuga peste câmpiile înămolite, toate acestea sunt răsplătite părintelui Munteanu prin mișcarea tineretului românesc în care trebuie să-și pună toată nădejdea. Scurta conferință a D-lui George Bota despre „Psihologia lenei” a avut nu atât scopuri științifice, cât de a arăta tineretului român care este adevărata cale pentru a se asigura acestui neam zilele pe care le merită după atâta suferință. Enumără tot felul de leneși, arată consecințele lenei atât pentru indivizi cât și pentru națiuni: Repaosul înseamnă moarte; activitatea este viață. Avem dar nevoie de un tineret activ și entusiast. Idealism și muncă lată ce trebuie să îndemne pe tineri la noul fel de viață. Dl. Bota, în digrezluni, a arătat greșelile ce trebuie să le înlăturăm, ca bunăoară cearta regiuneano-regionalistă, căci ea nu înseamnă nimic — cel mult un gest caraghios — față de mersul firesc al unui neam întreg. De asemenea străinii ce soarta ni i-a hărăzit ca vecini și de care erau destui în sală — trebuie să înțeleagă că noi nu învățăm pe elevii noștri ură ci demnitate și iubire; că ei — ungerii — trebuie să se împace cu dreptatea care s'a făcut, mai ales că au afaceri cu un popor în plină renaștere — plin de viață cum este poporul românesc. Conferința D-lui Bota a fost ascultată cu mult interes, ceace dovedește că asemenea manifestări și conferințe sunt necesare și cu folos.

A urmat apoi până la ziuă dansul și petrecerea românească, în care prin spiritul superior și măsurat de toleranță al nostru, și ungerii s'au simțit bine, sau cel puțin nu la strimtoare.

Studentimea din Oradea, care a luat parte, precum și publicul românesc venit de prin satele vecine, s'a putut convinge că serbările românești vor face pe străini să ne cunoască superioritatea noastră sufletească prin care vom învinge.

Părtăș

Citiți și răspândiți Vestul României

Reprezentajia de Crăciun dela teatrul „Regina Maria”

Messia — piesă creștinească în 3 acte de prof. Aug. Cosma.

Luni în prima zi a Crăciunului s'a reprezentat la teatrul orașului piesa d-lui profesor A. Cosma dela liceul local.

Piesa a fost jucată de studenții Academiei de Drept din Oradea-Mare și cărora li se cuvine lauda pentru modul cum s'au achitat de rolurile ce le-au avut de interpretat.

Nu mai puțin de laudă este publicul românesc orădean care și de astă dată a ținut să demonstreze că sentimentele naționale românești aci la frontieră bat din ce în ce mai puternic și neamul nostru este în plină renaștere culturală.

Prin faptul că sala a fost arhiplină publicul a ținut să răsplătească nu numai pe inimioșii noștri studenți „simbol al ideii naționale în marș” — cum a zis d-l Goga, — a răsplătit cu prisosință și pe valorosul profesor dela liceul Gojdu d-l Aug. Cosma care a știut să fixeze așa de frumos momente înălțătoare pentru generația al cărei apostol cu adevărat este.

CINEMA DORIAN

Cel mai plăcut loc de distracție din Oradea-Mare.

Incepul reprezentațiilor în zile de lucru la orele 5, 7 și 9 seara, în zile de Sâmbătă și Duminecă la orele 3, 5, 7 și 9 seara.

Reprezentajile la orele 3 cu prețuri moderate.

Orchestra excelentă.

Încălzire centrală.

CINEMA REDUȚĂ

(VIGADÓ)

Rulează filme în fiecare zi de Sâmbătă și Duminecă la orele 3½, 5½, 7½ și 9½.

Reprezentajile la orele 3½ sunt cu prețuri moderate.

Orchestra de salon.

Încălzire centrală.

Buletin politic

Intern.

Parlamentul a luat vacanță până în ziua de 28. Până la acea dată lumea își va putea mistui în tihnă bunătațile sărbătorilor Crăciunului și anului nou. Comisiile de împrietărire și ele vor fi lăsate în pace. Numai gerul mereu în creștere și plosoarea, înzăpezesc trenurile cauzându-le întâzieri mari. Singura chestie care agită țara, este hotărârea asociației generale a corpului didactic de a declara o grevă provizorie de trei zile și în timpul acesta să se organizeze demisiile tuturor dascălilor. Chestia aceasta a agravat-o mai ales faptul că delegația profesorilor n'a putut ajunge să fie primită în audiență la Rege.

In ultimul consiliu de miniștri s'a discutat atitudinea României pe care o va avea la conferința Micel Antante dela Belgrad față de împrumutul ungar. Se știe că Ungaria cere despăgubiri pentru intrarea trupelor noastre în Budapesta.

Extern.

Evenimentele din Grecia continuă să preocupe întreaga lume. În ziua de 3 Ianuarie s'a deschis Aduna-

rea Națională când a pronunțat un discurs colonelul Plastiras, șeful revoluției din 1922, care a expus opera îndeplinită de revoluție. În chestia regimului, Plastiras spune că revoluția a putut înlătura ingerința altor popoare în afacerile interne ale Greciei. După unele ziare anunță că guvernul grec a demisionat. 144 deputați republicani și liberali au hotărât să propună Adunării Naționale detronarea dinastiei.

După o nouă telegramă primită, Venizelos a și fost proclamat președinte al republicii Grecești.

In Anglia se remarcă o criză politică care se pronunță din zi în zi. Șeful partidului muncitorilor Macdonald atacă atât pe liberali cât și pe conservatori, cu care colaborează.

O parte din miniștrii cabinetului japonez a demisionat din cauza că ei inclinau spre social-comuniști.

Dela lovitura de stat din Spania încă opiniile în armată sunt foarte împărțite, mai cu seamă în cercurile militare din jurul dictatorului.

Intre Franța și Germania diferendul în chestia reparațiilor pare a se fi aplanat.

INFORMAȚIUNI

Societatea vânătorilor de elită. Săptămâna aceasta s'a constituit societatea vânătorilor de elită numită "Vulturul". Președinte a fost ales d-l inspector al vânătoarei N. Greceanu, vice-președinți d-nii Dr. Valer Șovrea, prim-procuror și ing. Silv. Somogyi, maestru de vânătoare col. A. Negulescu, deputat, iar submaestri Dr. Gh. Morar, comandantul Corpului Serenților de poliție din localitate și Dr. Coloman Rimanczi, fabricant, casier d. Coroiu, iar secretar general d. Traian Sfârlea, pretor. Numărul membrilor este limitat la 50. La întrunirea de consiliu s'a discutat și aprobat statutele și regulamentul și s'a fixat terenurile pentru vânat. Azi Duminecă la orele 11 va avea loc o adunare în care se vor lua unele hotărâri.

Concurs. Primăria orașului publică concurs pentru ocuparea unui post de copist devenit vacant prin demisionare. E salarizat în gradul XI°. Ofertantul trebuie să aibă cel puțin 4 clase secundare. Cererile vor fi înaintate, până la 20 Ianuarie, Primăriei și adresate ministerului de intern.

Examenе particulare. La 22—23 Ianuarie a. c. se vor ține examenele particulare a elevilor înscriși la școala medie de stat de fete din Oradea-Mare pe anul școlar 1923—24. În sesiunea Ianuarie elevele particulare vor face examen în scris și numai din jumătate materialul prescriș a clasei în care eleva a fost primită. Direcțiunea școlii invită elevele pregătite în particular, — ca Marți la 22 Ianuarie a. c. orele 9 a. m. să se prezinte în biroul Dir. școlare pentru a primi instrucțiunile necesare și a plăti taxele prescrișe. Examenеle se vor face în orele de după masă.

Probați și nu veți regreta dacă vă veți face îmbrăcămintea la Croitoria bărbătească DAVID și KOHN din Str. Alexandri No. 4, unde se execută confecționarea hainelor conform model celei mai nouă. Prețuri tarifale: Costum sacou 800 Lei. Pardesiu, Raglan, Ulster 700 Lei. Palton de iarnă neted 800 Lei. Palton "Hamilton", "Lord" 900 Lei. Haine de seara executate frumos cu prețurile cele mai convenabile. Noutăți cari până acum n'au mai fost.

A apărut: "Ghimpele" Nr. 1 cu un bogat material umoristic

Accidente mortale de Vânătoare. Duminecă a avut loc o vânătoare la care au luat parte vr'o 15 vânători și 30 gonaci, la Borș în țintul Bihoriei. De oarece Vulpile și iepurii se ascund în trestii și gonacii s'au băgat acolo. Ghișta însă s'a rupt sub doi gonaci, unul tânăr și celalt bătrân și au căzut în apă. La strigătele lor de disperare le-au sărit în ajutor ceilalți. Tânărul a fost scos degerat cu desăvârșire însă încă în viață. Bătrânul însă murise. S'a anunțat poliția și autoritățile. Au fost la fața locului agentul Fodor și medicul Crișan. Pe când se transporta tânărul în sanie a murit degerat.

Convenția dintre creditorii francezi și debitorii români. D. M. Oromolu, guvernatorul Băncii Naționale, a fost înștiințat, telegrafic că "Societatea civilă a creditorilor francezi în România" a ratificat protocolul încheiat în ziua de 21 Decembrie. Ratificarea se consideră dată din ziua 1 Ianuarie 1924 și se raportă la întreg cuprinsul protocolului. În ce privește art. 15 din protocol, "Societatea civilă a creditorilor francezi" a primit prima formulă de eliberare a unui total nominal nenegociabil. Convenția dintre creditorii francezi și debitorii români este astăzi perfectă și va fi introdusă în textul legii române pentru regularea plății datorilor externe în valută forte.

Licitație de lemne. Președintele composesoriatului foștilor urbarialiști din comuna Luncașrie județul Bihor vinde în licitație publică la 14 Februarie 1924 oare 10 la casa comunală din Luncașrie materialul lemnos de pe teritoriul de cca 30 j. c. din pădurea foștilor urbarialiști al cărui volum s'a estimat la 3345 m³ lemne de foc amestecat. Prețul de strigare s'a stabilit la 133.800 Lei. Grantia este de 14000 Lei. Pădurea în chestie se află la o depărtare de 6 (șase) km. dela gara Dobrești. Condițiile de licitare și de contract se pot vedea la Regiunea silvică Oradea-Mare și la pretura plasei Ceica.

Caut asociat cu 200.000 Lei sau împrumut pe timp scurt cu împărțirea folosului; garanția cu ipototeca, Hirs L. Str. Cogălniceanu 8 etaj I.

ULTIMA ORA

Rolul Micel Antante în mișcarea politică a Europei.

Paris. — Ziarul "Petit Parisien" scriind despre conferința dela Belgrad face observația, că, orizontul este cât se poate de tenebros, deoarece dinspre Ungaria persistă încă nesiguranță, iar dinspre Bulgaria situația încă nu s'a ameliorat. Prin aceasta se poate explica agitația cercurilor conducătoare din Belgrad și București. Cehoslovacia și Jugoslavia în afară de intenția lor de a recunoaște guvernul rus, probabil își vor oferi serviciile în scopul unui acord româno-rus. Astfel, conferința dela Belgrad are un mare rol în mișcarea pornită pentru a determina Italia și Anglia să recunoască Rusia.

Conferința dela Belgrad

Belgrad. — Presa salută oaspeții sosiți la Belgrad cu ocazia conferinței și prin articole lungi arată importanța conferinței. Organul oficial al guvernului "Vremia" scrie, că una dintre chestiunile cu care trebuie să se ocupe conferința este reînnoirea alianței cu Franța iar alta tot atât de importantă este intrarea Rusiei în scena europeană.

București. — După cum anunță "Adevărul", guvernul român a primit un comunicat dela guvernul cehoslovac, în sensul căruia tratativele lui Beneș cu guvernul francez se referă exclusiv la Cehoslovacia, fără ca acest fapt să însemneze vre-o obligativitate pentru statele Micel Antante. Acest comunicat a fost provocat de știrile lansate anunțând că Beneș tratează la Paris în calitate de reprezentant al Statelor Micel Antante.

Tot "Adevărul" anunță, că intrucât la Belgrad ar ajunge în discuție chestia tratatului de alianță

Serbări. Cercul cultural al învățătorilor de pe "Crișul Repede" aranjază pentru 20 Ianuarie o producțiune teatrală urmată de dans în comuna Bratca. Serbarea este pusă sub patronajul d-lui Gh. Bota. Venitul este destinat pentru înființarea unei biblioteci populare de plasă.

Căsătorie. D. Macedon Cionca, primpretor în Ocland și d-șoara Valeria fiica preotului Petru Gherman și-au oficiat cununia în comuna Borozel, plasa Aleșd. Felicitările noastre!

Cafeneaua „ULPIA”
dorește an nou fericit
tutoror clienților și cunoscuților
ADOLF SCHWEITZER

Urează an nou fericit
oaspeților și cunoscuților
Cafeneaua „MINERVA”

Cafeneaua „PALACE”
felicitări de anul nou

cu Franța, în cazul acesta ministrul nostru de externe Duca va declara, că, despre chestia aceasta nu poate să trateze în mod oficial, pentru că la aceasta e necesar consimțământul prealabil al M. S. Regelui și al întregului nostru guvern.

Lichidarea Băncii Austro-Ungare

București. — Prin lichidarea băncii Austro-Ungare din aurul ce revine României a sosit, ieri, în Capitală șase milioane coroane-aur. Se așteaptă sosirea altor șapte milioane.

Piese metalice de 1 și 2 lei în circulație

București. — La începutul lunii Februarie se va pune în circulație piesele de 1 și 2 lei de nichel și aramă.

Circulația pe C. F. R.

București. — De două zile toate trenurile pleacă regulat din Capitală, însă la sosire suferă încă întâzieri mari.

AVIZ

Se află în depozit la **Librăria Românească din Oradea-Mare (Parcul Traian 6)**, tablouri originale și reproduceri artistice semnate în original de cei mai celebri artiști cu prețul dela 30—1500 Lei. Se primesc toate manualele introduse la liceele, școlile normale — secundare, primare, școli speciale de comerț, școli de artă și meserii precum tot angajamentul de Papetărie și editura cea mai nouă din toate cărțile literare.

Ne-au sosit licoane științifice **Imprimeria ministerul Cultelor pe lemn și pe carton** cu prețuri foarte reduse de: 12, 18 și 30 lei bucata.

An nou fericit!
Patronul cafenelei
„ELITE”

Urează an nou fericit
prea stimaților oaspeți
MARZI
Oberul din cafeneaua "PALACE"

An nou fericit
prea stimaților oaspeți
Oberul din cafeneaua
„ROYAL”

Deutsch Pavel și Flui
Biru de Comision :: Cafeneaua „Palace”
Urează tuturor clienților prietenilor și cunoscuților
An nou fericit ♦ La mulți ani

AN NOU FEICIT:
dorește cetitorilor săi
„GHIMPELE”

EMERIC CZILLER ORADEA-MARE

CEL MAI MARE MAGAZIN DIN TRANSILVANIA

Telefon
interurban
4-29.

VÂNZARE EN GROS ȘI EN DETAIL!

În durata **Mare târgului de Crăciun** se pun sub vânzare în toate secțiile magazinului meu, cu prețuri reduse: **Pânzeturî, albituri și haine de pat. Covoare, perdele, transparente și linozuri. Stofe de modă pentru costume și paltoane. Velure, mătăsuri, căptușeli. Articole de modă pentru domni și dame. Pălării bărbătești, cravate și tricouri à-la dr Jäger. — Articole tighelate, mănuși și ciorapi.**

Serviciu prompt, complexant!

Mare târg de Crăciun

Decoruri de lemn, păpuși jucării și obiecte pentru cadouri. Geamantane de voiaj, sticlării, porcelane, statuete, vase smălțuite de diferite feluri, cu prețuri reduse, se găsec și se pot cumpăra dela

Magazinul Farkas

Strada Nicolae Jorga, No 5

Un tacâm complet de 6 persoane în porcelan colorat lei, 98— tacâm pentru cafea 221—; 1 ceașcă cu farfurie 1450; Porcelan. colorate pentru cafea și ceai 289; tacâmuri de fingi mici 109; cobalé pentru 6 persoane 375; tacâmuri de mâncare, articole de sticlă, obiecte de decor și ustensile, vase pentru mâncare și articole pentru aranjarea bucătăriei.

JULIU GERGELY

CROITOR CIVIL ȘI MILITAR

Mare magazin de rechizite
UNIFORME ȘI CHIPURI

Oradea-Mare, Bul. Reg. Ferdinand, 55

„CRIȘUL”

Federala Cooperativelor Sătești din Crișana
Sediul Central în Piața Mihai Viteazul 11.

FILIALA „CRIȘUL”

Magazin de coloniale, delicatose, și Bodegă de primul rang. Piața Regina Maria No. 2. ::

Găsiți în permanență cele mai bune produse străine și indigene. Vinuri, țuca de Văleni, lichiofuri, vermuturi, de cele mai superioare calități și aperitive de tot felul.

SUCURSALE:

Marghita, Tileagd, Tinca, Beiuș, Vașcău

Aprovizionează cu toate articolele necesare la gospodăriile țărănești și desface produsele Cooperativelor Sătești.

Se găsec în permanență în depozit tot felul de mărfuri, de coloniale, textile, fierărie, sticlărie, pielărie etc.

Secția de cereale se ocupă în permanență cu aprovizionarea Județului cu tot felul de cereale, care se distribuie în vagoane complete la gară, sau în cantități mai mici în magazinele din Oradea-Mare

VEISZLOVITS ADOLF ȘI FIUL

„CONCORDIA ENTREPRISE POMPES FUNEBRES”

Prima întreprindere funerară și fabrică de monumente în marmur

BANCA POPORALĂ DIN BIHOR

Capital: 10 000,000 Lei ♦ Filiale: Beluș, Vașcău

Primește depuneri
Se ocupă cu tot felul de operațiuni bancare

La ASZODI în palatul Sas

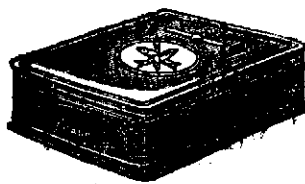
Rumul de ceai se vinde și de aici înainte cu 26 Lei.

Prăvălia Mihail Aszodi magazin de cafea, ceai și bonboane de Triest se poate afla ușor din oricare cartier al orașului.

Către publicul consumator din Oradea-Mare și din provincie:

Stimată Doamnă! probați a cumpăra cafea prăjită cu 8 feluri de arome neîntrecută la gust și la miros. Metoda de prăjire este secretul meu. Recomand cafea neprăjită kgr. 112 Lei.

La secția coloniadelor și dessertului.
1 kgr. salam fin 140 Lei.

Au sosit

pești proaspeți de Dunăre

Primi încontinuu noi cantități de pește proaspăt pentru sărbătorile Crăciunului și a Anului Nou. Cu această ocazie se dă un favor funcționarilor de stat, județeni, C. F. R., celor aparținători Direcțiunei P. T. T. din loc, precum și ofițerilor și subofițerilor din armata locală cari beneficiază de

10% reducere de prețuri

Vadász & London

prăvălie de coloniale și delicatose, ORADEA-MARE.

A APĂRUT

În Editura „Tip. și Libr. Românească” S. A. în Oradea-Mare, volumul ::

„POEME ÎN PROZĂ” de EMIL ISAC

și se află de vânzare la „Librăria Românească” Parcul Tralan, 6. și la Librăria din țară.

Prețul unul exemplar 22 Lei.

BANCA MARMOROSCH

BLANCK & Co.

PROBAȚI ȘI NU VEȚI REGRETAdacă vă veți face îmbrăcămintea
la CROITORIA BĂRBĂTEASCĂ**DAVID ȘI KOHN**

din Str. Alexandri No. 4.

unde se execută confecționarea hainelor
conform modelului celei mai nouă.**Prețuri tarifale:**

Costum sacou	800 Lei
Pardesiu	} 700 Lei
Raglan	
Uster	
Palton de iarnă neted	800 Lei
Palton „Hamilton”	} 900 Lei
„Lord”	

Haine de seara executate frumos
cu prețurile cele mai convenabile

Modați cari până acum n'au mai fost.

Toți intelectualii și elita Oradei-Mari
frecventează numai**Cafeneaua****„ELITE”**O orchestră clasică de primul ordin,
delectează publicul.**BANCA „BIHOREANA”**Institut de Credit și Economii S. A.
ORADEA-MARE — PIAȚA UNIRII**FILIALE:** TINCA, ALEȘD, MARGHITA,
VAȘCAU, SALONTA-MARE

Face toate operațiunile bancare

„FRONTIERA”**S. A. ORADEA-MARE**
BULEVARDUL REGELE FERDINAND.**!!! SECȚIE DE MĂRFURI !!!**
Bancă autorizată a face
:: operații de devize. ::**Magazinul
FISCHER**

Pasagiul „Vulturul”

are marfa cea mai bună

și mai ieftină

Se poate privi și în vitrină

Ciorapi femești	dela 18.— Lei
Ciorapi femești flor	78.—
Ciorapi bărbătești	15.—
Ciorapi bărb. flor	45.—
Ciorapi Mouslin pentru fetițe	30.—
Ciorapi Patent pen- tru băieți	dela 16.—
Ciorapi flor pentru băieți	33.—
Mănuși femești	30.—
Mănuși bărbătești	54.—
Mănuși p. copii	16.—
Ațe Clark și Lanz.	13.—
Ață Leul	15.—
Ață Lanz de 1000 y.	40.—
Ață Matt de 400 y.	11.—
Ațe pentru brodat. dela	13.—
Ațe pentru mașina de cusut de 1000 y.	14.—

Nasturi, ațe de mătase pen-
tru mașini și butoniere bum-
bac pentru țesut precum și
tot felul de lucruri mărunte se
găsesc cu prețuri ieftine.Toți depozitarii de ziar care
doresc să desfacă și ziarul no-
stru, să se adreseze direct Ad-
ministrației ziarului la Oradea-
Mare, Str. r. Deák No. 2.**BANCA AGRARĂ DIN ORADEA-MARE S. A.**Se ocupă cu tot felul de
operații bancare. Autorizată
a face operații de devize**Secția mărfuri. ♦ Safe depozit.****Telefon No.: 6-58, 6-14, 6-62**Toți cei cari vreau să petreacă
clipe plăcute să meargă la
variantele**„Parisien Grill”**Programe alese, băuturile
cele mai bune și tot com-
fortul. 1-2**FABRICA DE RAME
KORNWEISS**Bulevar. Regele Ferdinand
— Palatul Moskovits —Execută încadrări artistice cu prețurile
cele mai convenabile. Expoziție perma-
nentă a celor mai valoroși artiști pictori.

Să nu pierdeți ocazia a vizita expoziția.

MARE TÂRG DE CRĂCIUNPorcelane, pahare, picturi celebre și bibe-
louri fine de porcelan originale și antice
Service, bomboniere și cești veritabile de
Altura și Meissen, figuri de porcelan con-
temporane, precum și obiecte antice de ca-
litate pură se află în asortiment bogat la
Magazinul de obiecte antice „Helicon”
Strada I. G. Brătianu (Szaniszló) 1
Cumpărăm obiecte antice cu prețurile cele
mai convenabile.**Cadouri de Crăciun
și Anul Nou**juvare, obiecte prețioase
cu prețurile cele mai
convenabile la magazinul de**Bijuterii BODIS**

Bul. Regele Ferdinand No. 2

MAGAZINUL SZILÁGYI ERNESTMari asortimente de
Stofe pentru rochii de
baluri și serate, Crepe
de Chine, Crepe Satin
Maroquine și Lamme.

Bulevardul Regele Ferdinand No. 3

Vizitați Restaurantul de Lux

„PALACE”cel mai elegant și cel mai
suntuos din localitate ::
Bucătărie admirabilă

Proprietar: MAX WELZER

Stabilimentele Industriale**MOSKOVITS**

Soc. pe Acții

FABRICA DE SPIRT

ORADEA-MARE

PEȘTI PROASPEȚI**La Firma BALOGH**SUCCESORUL LUI KÁDÁR
Bulevardul Regele Ferdinand No. 1.Pentru sărbătorile Crăciunului și a
anului nou se află în permanență și
se pot cumpăra tot felul de pești ca:**Somn, Crap, Știuci, Nisetri, Moruni, etc.**

Prenotări se pot face înainte